

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 9Ps/26/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7518205848
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Benková
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2020:7518205848.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Máriou Benkovou v právnej veci P. R., M.. XX.X.XXXX, bytom M. XX, v tomto konaní zastúpeného procesným opatrovníkom JUDr. S. B., vyššou súdnou úradníčkou Okresného súdu B. I., na návrh C. P., M.. X.X.XXXX, Q. M. XX, za účasti Okresnej prokuratúry Košice - okolie v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

Návrh na obmedzenie spôsobilosti P. R. na právne úkony **z a m i e t a**.

Štátu náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

1. Dňa 21.9.2018 navrhovateľka podala súdu návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony svojho syna P. R.. Uviedla, že má obavy o život a bojí sa z ublíženia svojej rodine, bývajú s nimi dve slobodné dcéry, keď príde ženatý syn na návštevu s manželkou a deťmi, vznikne problém, lebo keď je viac ľudí v miestnosti, začína byť agresívny a útočný kvôli psychickej chorobe, ktorou trpí. Predkladá kópie rozhodnutí súdu 3T/142/2015, okresnej prokuratúry, 1Pv/432/15/8806-32 o duševnej chorobe a povinnej ambulantnej liečbe, ktorú odmietol a rozhodnutie súdu 7Tpo/32/2018 a trestný rozkaz o podmienenej odsúdení za násilie vykonané na blízkej osobe na skúšobnú dobu 24 mesiacov.

2. Posudzovaný a procesný opatrovník sa k návrhu nevyjadrili.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, stanoviskom prokurátora, oboznámením listín a znaleckým dokazovaním nariadeným súdom - znalecký posudok č. 161/2019 z 19.11.2019 vypracovaný znalcom JUDr. MUDr. T. E. z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a sexuológia a zistil nasledujúci skutočný stav veci.

4. Navrhovateľka vo výpovedi na pojednávaní uviedla, že si už nevie dať rady so synom, býva na povale, ona mu aj varí, nepracuje. Misky z obedu hádže naspäť z povaly. Bojí sa, či niečo nevystrojí, celý deň spí a v noci chodí vonku. Oni potom nemôžu spať, lebo sa boja. Vyhráza sa im, že im ublíži a je ku nim neslušný. Najradšej by bola, keby sa od nich odsťahoval, keby bol v nejakom domove sociálnych služieb, ale nevie ako to urobiť. Čím sú k nemu milší, tým je to horšie.

5. Posudzovaný bol na pojednávanie riadne predvolaný, bez ospravedlnenia sa pojednávania nezúčastnil, súd vykonal pojednávanie a rozhodol bez jeho prítomnosti.

6. Prokurátor navrhol návrh zamietnuť.

7. Podľa znaleckého posudku č. 161/2019 z 19.11.2019 vypracovaného znalcom JUDr. MUDr. T. E., posudzovaný netrpí duševnou poruchou v pravom slova zmysle, má podpriemerné rozumové schopnosti a úrovni ľahkej mentálnej retardácie, má dobre rozvinutú praktickú zložku inteligencie, ide o osobnosť s narušenou sociálnou adjustáciou, so zvýraznením emočne nestabilných, impulzívnych rysov s opakovanými poruchami správania. Je schopný posúdiť svoj zdravotný stav na účely udelenia súhlasu s liečbou, je schopný ovládať svoje konanie a posúdiť jeho následky. Posudzovaný vedie záhaľčivý spôsob života na úkor svojich najbližších príbuzných, má dlžoby, avšak je schopný zarobiť si brigádou a zabezpečiť svoje denné potreby. Je spôsobilý samostatne vystupovať pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci, chápe zmysel súdneho konania, je spôsobilý samostatne obstaráť svoje finančné, písomné a iné záležitosti.

8. Navrhovateľka predložila neúplné kópie listín, podľa ktorých bol posudzovaný v roku 2015 uznaný vinným z prečinu vyhrážania voči matke a otcovi, pričom bol stíhaný väzobne. V roku 2018 bol posudzovaný opäť väzobne stíhaný pre prečin nebezpečného vyhrážania, ktorého sa dopustil voči švagrinej a bol mu uložený podmienený trest 24 mesiacov.

9. Podľa správy obce M. navrhovateľka stále informuje obec o záchvatoch a vyhrážkach posudzovaného. Posudzovaný sa vo veku 17 rokov zmenil, prestal vychádzať von medzi ľuďmi, vychádza len v noci, bol vyradený z evidencie nezamestnaných, desí ho väčší počet ľudí, po prvom odsúdení mal navštevovať psychiatra, čo odmietol, lieky neberie a nelieči sa. Pri poslednom incidente naháňal dieťa a hádzal do neho kamene zo strechy a vykrikoval, že ho zabije, následne bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení v B..

10. Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

11. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

12. Inštitút obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením, ktoré slúži predovšetkým na ochranu záujmov fyzickej osoby, ktorá pre svoj duševný stav nie je schopná robiť právne úkony s dostatočnou zodpovednosťou. Prichádza do úvahy vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony, pričom je potrebné posudzovať schopnosť uskutočňovať tieto úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom táto osoba žije. Súd musí zabezpečiť úplné a spoľahlivé zistenie osobných pomerov tejto osoby, teda preskúmať ako sa vyšetovaná osoba prejavuje pri sociálnom kontakte s členmi občianskej spoločnosti, ako sa správa v každodennom živote, ako sa stará o svoje potreby a potreby svojej rodiny, ako nakladá a hospodári so svojimi finančnými prostriedkami a so svojím ďalším majetkom a ako sa správa v rozmanitých životných situáciách. Iba súhrnným hodnotením všetkých okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, pričom je súčasne potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer tohto inštitútu, a to rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby. Primárne sa pritom sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či záujem tretích osôb. Je preto zároveň potrebné dôsledne dbať na to, aby nedošlo k obmedzeniu vo väčšom rozsahu než je to nevyhnutne potrebné na ochranu základných práv tretích osôb a iných ústavne chránených hodnôt.

13. Vykonaným dokazovaním bolo v predmetnom konaní preukázané, že posudzovaný netrpí duševnou poruchou a má podpriemerné rozumové schopnosti v úrovni ľahkej mentálnej retardácie. Jeho správanie je nevhodné a spoločensky neakceptovateľné. Blízka rodina, matka a otec mu poskytujú ubytovanie, stravu a ďalšiu starostlivosť bezplatne, napriek tomu sa k nim správa hrubo neslušne a nevďačne. Posudzovaný je dospelý, je schopný si zarobiť finančné prostriedky, napriek tomu zneužíva starostlivosť svojich rodičov, navyše sa vyhráža im a ostatným príbuzným, ktorí prídu na návštevu, smrťou. Rodičia posudzovaného nie sú povinní sa starať o neho, napriek tomu, že je ich synom, majú právo mu odoprieť bývanie, stravu a starostlivosť. Pokiaľ synovi naďalej umožnia bývať v ich dome, tak riešením ich ťažkej situácie nie je obmedzenie posudzovaného v spôsobilosti na právne úkony, ale v prípade, že sa posudzovaný im alebo iným bude opätovne vyhrážať smrťou, alebo inou ťažkou ujmou, resp. ich

fyzicky napadne, musia uvedené oznámiť na najbližšej polícii v záujme ochrany svojho života a zdravia. Posudzovaný si svoje konanie plne uvedomuje, je za neho trestne zodpovedný a pokiaľ bude bývať u rodičov musí svoje správanie a emocionálne prejavy kontrolovať. Vzhľadom na uvedené súd návrh navrhovateľky zamietol, z dôvodu, že nie sú splnené podmienky na obmedzenie posudzovaného v spôsobilosti na právne úkony.

14. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

15. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. O trovách konania súd rozhodol tak, že nárok na ich náhradu v zmysle ustanovenia § 52 CMP v spojení s ustanovením § 251 ods. 1 CMP nepriznal štátu náhradu trov konania, ktoré vznikli titulom znalečného.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Košiciach prostredníctvom Okresného súdu Košice - okolie (§ 355 ods. 1 a § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 odsek 1, odsek 2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa §63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia alebo návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.